

ÅRSBOK 2009

FÖRENINGEN SKOGSTRÄDSFÖRÄDLING

Foto framsidan: Nu ökar skogsbrukets intresse för lärk. Med stöd från Konsul Faxes Donation har fyra fältförsök med lärk utvärderats. Foto: SKOGENbild/Stefan Örtenblad

INNEHÅLL

Föreningen Skogsträdsförädling 2009 -----	3
Bidrag från Föreningen Skogsträdsförädling -----	4
Bidrag från Stiftelsen Konsul Faxes Donation -----	5
Hälften vildpollen i tallfröplantage-----	6
Svenska osteuropéer – alternativ till plantagefrö vid fröbrist -----	8
Mycket växtkraft i lärk – och allra mest i hybridlärk	10
Kortnytt -----	12
Verksamhets- och revisionsberättelser-----	15

Föreningen Skogsträdsförädling 2009

Sten Jonsson
föreståndare för Föreningen Skogsträdsförädling

Föreningens Skogsträdsförädling främsta uppgift är att ekonomiskt stödja skogsträdsförädlingen och beståndsförnyelsen i våra skogar. En förutsättning för att ut hålligt kunna leva upp till detta är att Föreningens värdepappersportfölj ger en god avkastning och ökad värdetillväxt. Efter att ha genomlidit 2008 med en finansiell världskris har 2009 varit närmast euforiskt med en uppgång på Stockholmsbörsen på nära 47 procent och en därmed kraftig värdeökning i såväl Föreningens som i Stiftelsens Konsul Faxes Donation portföljer. Trots att vi enligt gällande bestämmelser maximalt kan placera 65 % av kapitalet på börsen (i ej säkra papper) så kan vi glädja oss åt en värdetillväxt (efter utbetalda beviljade forskningsbidrag) i Föreningen på 33 procent och i Stiftelsen på 36 procent.

Med den fina värdetillväxten i ryggen kunde Föreningen under 2009 glädjande nog återgå till normala nivåer vad gäller beviljade forskningsanslag och förhoppningsvis låta 2008 års låga nivå förbli ett sorgligt undantag.

Under 2009 beviljade Föreningen totalt 13,0 milj kronor (6,3), varav 7,5 milj kronor (0,8) till enskilda forskningsprojekt och 5,5 milj kronor (5,5) som stöd till Skogforsks förädlings- och förökningsverksamhet inom och i anslutning till Skogforsks ramprogram. Därutöver beviljades 10 000 kronor (44 000) i resebidrag.

I ovanstående beviljade bidrag ingår bidrag från Professor Nils Sylvéns Fond med 90 000 kronor och från Herman Nilsson-Ehles Resestipendiefond med 10 000 kr. Båda dessa fonder förvaltas av Föreningen.

Under de senaste 10 åren har Föreningen sammantaget delat ut hela 128 milj kronor, varav 56 milj kronor under de senaste fem åren.

Stiftelsen Konsul Faxes Donation beviljade under året 185 000 kronor (272 000) i forskningsbidrag. Det främsta skälet till det låga beloppet var avsaknaden av för Stiftelsen lämpliga ansökningar.

I samband med Bengt Bennets bortgång var det många som ville hedra hans minne med en gåva till Föreningen Skogsträdsförädling. Sammantaget erhöll Föreningen på detta sätt 36 000 kr. Bengt Bennet var under alla sina år en stor tillskyndare av Föreningens verksamhet och inte minst av den verksamhet inom skogsträdsförädlingen som bedrivs i södra Sverige och då framförallt i Ekebo.

Beviljade bidrag från Föreningen Skogsträdsförädling

Bidrag till Skogforsks ramprogram

Skogforsk har fått 5 500 000 kronor för att arbeta med skogsträdsförädling enligt ramprogrammet.

Feromoner för integrerad bekämpning av kottinsekter

Olle Rosenberg, Skogforsk, och Christer Löfstedt, Lunds Universitet, har fått 820 000 kr för att utveckla feromoner för skadeinsekter i granfröplantager. Det finns i dag ett väl fungerande feromon för grankottmott. Det lockar hannar, och kan användas för att prognostisera risken för angrepp och/eller för punktbekämpning. Målet med projektet är att få fram motsvarande feromon för framförallt grankottvecklaren, som är en annan allvarlig skadegörare i granfröplantager.

Skogsskötsel i förädlade bestånd av gran och tall

Urban Nilsson, Per-Magnus Ekö, Björn Elfving och Kenneth Nyström, SLU, samt Bo Karlsson och Ola Rosvall, Skogforsk, har fått 1 525 000 kr för att utveckla skötselmodeller för förädlade skogar. Som ett underlag ska nya tillväxtfunktioner utvecklas i ett doktorandprojekt. Funktionerna ska baseras på resultat från avkommeprövningar. Dessutom ska förädlingens effekter på stamform och beståndens homogenitet undersökas i fältstudier.

Hybridasp- och poppelkloner för ökad bränsleproduktion från högproducerande odlingar

Lars-Göran Stener och Johan Westin, Skogforsk, har fått 260 000 kr för att testa och välja ut hybridasp och poppel som passar för Götaland, Svealand och milda lokaler i södra Norrland. Försök ska anläggas på åtta lokaler och enligt planerna ska värd företag stå för halva odlingskostnaden samt svara för anläggningen av försöken.

TREEPLAN – fas 3

Ola Rosvall, Bengt Andersson och Bo Karlsson, Skogforsk, har fått 1 200 000 kr till en förlängning av projektet *TREEPLAN – implementering av ett avancerat analysverktyg för skogsträdsförädling och kompetensutveckling av Skogforsks förädlare*. I denna tredje fas inkluderas *all* gran, contortatall och björk i Sverige. TREEPLAN är ett redskap, som utvecklats av skogsträdsförädlare i Australien. Det har på försök använts i den svenska förädlingen och man har med det kunnat göra säkrare urval till nya tall- och granplantager. Man har också fått bättre underlag för genetisk gallring och för att identifiera de bästa träden för separat skörd i befintliga plantager.

Genetisk utvärdering av förädlingspopulationen för gran

Xiao-Ru Wang, Umeå Universitet, har fått 1 374 000 kr för att studera den genetiska strukturen och släktskapsförhållandena i den första förädlingspopulationen av gran i norra Sverige. De frågor han ska arbeta med är bl.a. hur differentierade populationerna är, hur släktskapen är strukturerad mellan och inom bestånd och hur stor del av gendiversiteten som bevaras i de subpopulationer som den svenska förädlingen är organiserad i. Med dessa kunskaper går det få en effektivare användning av förädlingsresurserna i framtiden.

Klimatanpassad användning av förädlad tall

Bengt Andersson och Mats Berlin, Skogforsk, har fått 1 587 000 kr för att utveckla modeller som förutsäger hur olika tallsorter uppträder på olika lokaler i Sverige och Finland i olika framtida klimat. Utvecklingen ska ske i nära samarbete med klimatforskare och syftar ytterst till att klimatsäkra användningen av skogsodlingsmaterial.

Fenologi och veddensitet

Johan Westin, Skogforsk, och Tommy Mörling, SLU, har fått 620 000 kr för att undersöka skottskjutningsfenologins betydelse för vedens egenskaper på gran. Studien ska genomföras på granar med olika genetisk ursprung i fyra fältförsök med olika temperaturklimat (granlid resp. plan mark). Syftet är att se om genetiska urval för knopp- och skottfenologi, t.ex. sen skottskjutning, påverkar vedens densitet.

Resistenstest av hybridasp och poppel

Lars-Göran Stener, Skogforsk, har fått 100 000 kr (varav 90 000 kr från Professor Nils Sylvéns fond och 10 000 kr från Herman Nilsson-Ehles resestipendiefond) för kompetensuppbyggnad och för en studieresa till Holland och Frankrike för att se hur man där arbetar för att få fram odlingsmaterial av hybridasp och poppel som är resistent mot patogener som bakteriekräfta och bladrostsvampar.

Beviljade bidrag från Stiftelsen Konsul Faxes Donation 2009

Förutsättningar för att förädla mot askskottsjukan

Lars-Göran Stener, Skogforsk, har fått 185 200 kr för att studera förutsättningarna för att genom förädling förbättra askens motståndskraft mot askskottsjukan. 2007 års skadeinventering i fröplantagen i Snogeholm ska följas upp för att se om redan starkt drabbade kloner blivit ännu mer skadade och/eller om det är tidigare oskadade kloner som drabbats. Samma plusträdskloner finns även i en fröplantage på Trolleholms Gods, och den ska också inventeras. Om samma kloner visar sig ha ungefär samma skadebild i de två plantagerna, tyder det på ett genetiskt samband som underlättar ett kommande förädlingsarbete.

Hälften vildpollen i tallfröplantage

I en DNA-analys av frö från tallfröplantagen Västerhus visade sig 50 procent av fäderna komma utanför plantagen. Oförädlat vildpollen kommer med tiden bli ett allt större problem i fröplantagerna, i takt med att plantagernas förädlingsnivå ökar.

– Vi har länge vetat att främmande vildpollen står för en stor del av faderskapet i våra fröplantager, säger professor Dag Lindgren, SLU. Men tidigare undersökningar har varit mycket osäkra. Med den teknik som användes tidigare, isozymanalys, kunde man bara ”bevisa” hälften av kontaminationen, resten var en korrektion för vad som inte kunde bevisas, men förmodades vara där.

– Moderna DNA-metoder är mycket mer exakta, och vi vet nu att vildpollen är ett verkligt betydande problem även i de plantager som nu anläggs. För Västerhus är en modern plantage som anlagts ungefär som TreO plantagerna, och med hänsyn till att pollenkontaminationen är hög. Men detta har alltså inte lett till någon märkbar minskning av problemet.

Problemet är allvarligare än i de första fröplantagerna, eftersom den genetiska vinsten i de plantager som anläggs i dag är två–tre gånger högre än i de plantager som anlades för 50 år sedan.

En grundligare analys av materialet har gjorts i två vetenskapliga uppsatser, dels Torimaru et al (2010) och i någon mån Fries m.fl. (2010). De fann att:

- Det inte gick att se att andelen vildfäder ökade mot plantagens ytterkanter. Kontaminationen borde vara minst centralt

i plantagen, och det kanske är så också, men någon sådan effekt kunde inte påvisas i detta material.

- Självpollineringen var inte påtagligt högre för vanliga kloner i plantagen. Det verkar alltså som om självpollineringen uppstod inom rameten, vilket kan tas som ett argument för färre kloner.
- De närmaste rameterna var vanligast som fäder, men även längre bort belägna hade betydelse.
- Ympar åt sydost verkade betydelsefullast som fäder. Detta verkar stämma med dominerande vindriktning.
- Kloner med hög pollenproduktion bidrog också mycket till pollineringen. Det är alltså meningsfullt att skatta pollenproduktionen klonvis.

– Jag rekommenderar fortsatta liknande studier för att förstå kontaminationsproblematiken bättre och ge underlag till ytterligare åtgärder för att hantera problemet i framtiden, avslutar Dag Lindgren.

Tallfröplantagen Västerhus ligger nordväst om Örnsköldsvik. Den var 18 år gammal vid studien. Foto: Anders Fries

Projekt: Pollineringsituationen i tallfröplantagen Västerhus

Totalt beviljat belopp: 1 400 000 kr

Kontakt: Dag Lindgren

Dag.Lindgren@genfys.slu.se

Publicerad artikel: Torimaru T, Wang X-R, Fries A, Andersson B, Lindgren D. 2009. Evaluation of pollen contamination in an advanced Scots pine seed orchard in Sweden. *Silvae Genetica* 58:262-269.

Svenska östeuropéer – alternativ till plantagefrö vid fröbrist

---

Svenskt granfrö med östeuropeiskt ursprung är ett tänkbart alternativ om det blir ont om plantagefrö och svårt att importera beståndsfrö. Men de ”svenska” östeuropéerna skjuter tidigare än plantor från beståndsfrö skördat i Östeuropa.

Det är brist på förädlad gran i södra Sverige. I dag löser skogsbruket detta genom att importera granfrö från Baltikum, Polen och Vitryssland. Det är dock en import som kan bli osäker i framtiden. Därför väcktes för några år sedan frågan om östeuropeisk gran, planterad i södra Sverige kan vara en tänkbar frökälla. Många bestånd har nu blivit så gamla att de producerar frö.

Bo Karlsson vid Skogforsk i Ekebo, Skåne, har undersökt frågan:

– Vi anlade en serie med sex fältförsök i södra och mellersta Sverige våren 2002 och vi mätte dem 2007, efter sex år i fält.

I försöken finns plantor från svenska och östeuropeiska fröplantager, svenska och östeuropeiska naturbestånd och svenska bestånd med östeuropeisk ursprung.

– Högst tillväxt hade granar från svenska och östeuropeiska fröplantager, säger Bo Karlsson. Beståndsgran från frö skördat i Nordosteuropa kom strax därefter, men det var ingen signifikant skillnad mellan beståndsfrö som skördats i sitt ursprungsland resp. skördats i Sverige. De rent svenska bestånden hade lägst tillväxt.

Trots den goda tillväxten hade de ”försvenskade” ostprovenienser en skottskjutning och förvedning som liknade de svenska provenienser. De hade tidigare skottskjutning och förvedning än de

direktimporterade östeuropeiska granarna. Denna förändrade fenologi kan bero på att östeuropéerna har pollinerats av svenska granar, men förändringen är så stor att det bara förklarar en liten del. Det tyder på att den östeuropeiska granen redan har naturaliserats till svenska förhållanden och bildat en ”landras”.

– Sådan landrasbildning har konstaterats för gran i Norge, och även för andra trädslag där provenienser har flyttats över stora områden, säger Bo Karlsson.

Tidig skottskjutning ökar risken för skador av försommarfrost. I försöken hade direktimporterade östeuropeiska granar minst frostskaador medan de rena svenskgranarna var mest skadade. De svenskväxande östeuropéerna hade samma skadenivå som svenska fröplantager.

– Min slutsats av försöken är att svenskskördat frö med östeuropeiskt ursprung är ett tänkbart ”tredjehandsalternativ” om det blir svårt att få tag på svenskt plantagefrö eller direktimporterat beståndsfrö, säger Bo Karlsson.

Från försök 1357 Gullspång, demonstrationsdelen. Till vänster granar från den lettländska fröplantagen Remte, till höger en svensk ostproveniens. Foto: Bo Karlsson

Projekt: Revision av tidig tillväxt och skador för frökällor av gran med varierande ursprung och genetisk nivå.

Totalt beviljat belopp: 340 000 kr

Kontakt: Bo Karlsson, Skogforsk
bo.karlsson@skogforsk.se

Mycket växtkraft i lärk

– och allra mest i hybridlärk

– Vi rekommenderar i första hand hybridlärk i södra Sverige. Japansk lärk kan vara ett alternativ på milda lokaler med liten risk för höstfrost. Däremot avråder vi från ren europeisk lärk, eftersom den är känslig för lärkkräfta. Så kommenterar Lars-Göran Stener, Skogforsk, en stor lärkstudie som Föreningen Skogsträdsförädling finansierat.

– Det finns ett ökande intresse för lärk i södra Sverige, säger Lars-Göran Stener. Efter stormen Gudrun är det många skogsägare som funderar på att plantera lärk i stället för gran.

Det beror bland annat på att äldre lärk i välgallrade bestånd anses vara relativt stormfast. Dessutom anses virket vara ganska beständigt.

1998 startade Skogforsk ett projekt för att identifiera lämpliga odlingsmaterial av lärk för södra Sverige. Då anlades en serie försök och Skogforsk har nu mätt tillväxt och stamkvalitet i några av dessa efter fem respektive nio år i fält.

I uppföljningen ingick två demonstrationsförsök, ett i Tönnersjö i Halland och ett i Storebro i Kalmar län. De innehåller 13 resp. 12 olika lärksorter med

- rent europeisk lärk (*Larix decidua*)
- japansk lärk (*Larix kaempferi*)
- sibirisk lärk (*Larix sibirica*)
- hybridlärk (korsning mellan europeisk och japansk lärk, *Larix x eurolepis*) från fröplantagerna Maglehem i Skåne och Holbaek i Danmark.

Dessutom inventerades två odlingstester vid Knutstorp i Skåne. De innehåller plantor från 18 nordeuropeiska fröplantager, förutom Maglehem och Holbaek är det lärkfröplantager i Tyskland, Frankrike, Belgien, Holland och England.

Generellt var tillväxten mycket god i samtliga försök. Som ett genomsnitt för alla sorter var höjdtillväxten 6–9 dm per år.

Plantor från fröplantagen Maglehem hade högst tillväxt, följt av den danska fröplantagen Holbaek. Men det fanns också enstaka japanska och europeiska sorter med samma höga tillväxt som Maglehem. De sibiriska sorterna hade lägst tillväxt.

Plantor från Maglehemsplantagen hade också bra grenegenskaper, men var inte lika raka som de från fröplantagen Holbaek.

Sibirisk lärk skiljde sig inte i rakhet eller grenighet från hybridlärk eller europeisk lärk.

Odlingstesterna indikerar att samtliga testade nordeuropeiska hybridlärplantager kan fungera i sydligaste Sverige

Instabilitetsproblem och hög andel baskrökar uppmärksammades i samtliga försök. De beror troligen på att plantorna var alltför stora vid utplanteringen,

Projekt: Utvärdering av demoförsök med lärk i södra Sverige.

Totalt beviljat belopp: 213 000 kr

Kontakt: Lars-Göran Stener, Skogforsk

lars-goran.stener@skogforsk.se

Kortnytt

Till minne av Bengt Bennet

Bengt Bennet föddes den 26 maj 1921 och gick ur tiden den 6 maj 2009, nästan 88 år gammal.

Han var son till kammarherren, friherre Carl Bennet på Vasatorp utanför Helsingborg, där han i januari 1936 fick uppleva bildandet av Föreningen för Växtförädling av Skogsträd med sin far som en av initiativtagarna och stiftarna.

Bengt Bennet ägde och drev jordbruksegendomarna Fjerrestadtorp och Dragesholm i Skåne.

Även om jordbruk var den dominerande verksamheten så visade han ett mycket stort intresse för skogsbruk och skogsträdsförädling.

När verksamheten med klonskogsbruk med gransticklingar inleddes, ställde han villigt försöksmarker till förfogande till några av de allra första klontesterna.

Under mitten av 1970-talet utnyttjade han sitt stora kontaktnät och skaffade mark för anläggning av först ett demonstrationsförsök med hybridasp och sedan större försök med hybridasp, björk och al. Dessa blev mycket besökta och imponerade inte bara på skogsfolk utan även på naturvårdare, och lade grunden för att lövträdsförädlingen för björk, asp och al kunde återupptas.

Ett trädslag som glädde Bengt Bennet var hybridlärken, som med sin snabba ungdomsutveckling på kort tid kan producera gagnvirkesdimensioner med kärnrikt virke.

Även douglasgran och sitkagran intresserade honom. God produktion i skogen var för honom en självklarhet, varför han hade svårt att förstå den negativa attityd till främmande trädslag som rådde under en period. Själv anlade han ett arboretum på Dragesholm, där han med stolthet kunde visa upp imponerande tillväxt på införda barr- och lövträd.

I södra Sverige saknas bolag som varit pådrivande inom förädlingsområdet. Därför var Bengt Bennets uttalade intresse för dessa frågor, i kombination med hans stora kontaktnät bland inflytelserika personer, av vital betydelse för utvecklingen i denna landsdel.

/ **Martin Werner**

Hat trick för svensk förädlingsforskning!

Professor Dag Lindgren vid SLU i Umeå har gjort det igen. För tredje gången får nu en av hans doktorander världens finaste pris för en skoglig doktorsavhandling: *Outstanding Doctoral Research Award* i kategorin "genetik och växtfysiologi".

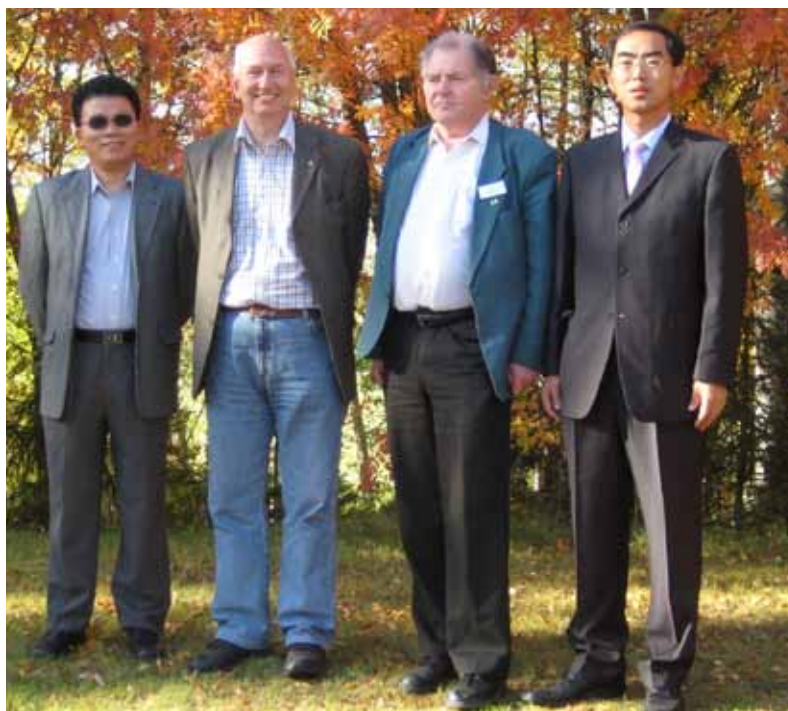
Priset delas ut vart femte år av den internationella skogsforskningsunionen (IUFRO).

Denna gång är det Svenska Skogsplantors fröchef Finnvid Prescher som får priset för sin avhandling om hur man ska anlägga och sköta fröplantager.

År 2000 fick Run Peng-Wei priset för en avhandling om förädling och fem år senare Kyu-Suk Kang för ett arbete om fröplantager.

Föreningen Skogsträdsförädling har bidragit till både Finnvid Preschers och Kyu-Suk Kangs avhandlingar.

Priset delas ut vid internationella världsskogskongressen i Seoul i Korea i augusti 2010.

Dag Lindgren (i blå kvaj) omgiven av "sina" pristagare: Run-Peng Wei, Finnvid Prescher och Kyu-Suk Kang. Alla tre har doktorerat vid Inst. för skoglig genetik och växtfysiologi vid SLU i Umeå.

Grenkvalitet går att skatta i låg ålder, visar provsågning

Det finns ett samband mellan grengrovlek på det unga trädet och grengrovlek på stockar och plankor när trädet blir äldre och avverkas. Samma sak gäller för raket. Det visar Sveriges första provsågning i ett avkommeförsök.

Det är Karl-Anders Högberg vid Skogforsk i Ekebo som har låtit provsåga träd från ett 36-årigt tallförsök i Västmanland. Resultaten från provsågningen jämfördes med de kvalitetsmätningar som gjordes i försöket 1987, när träden var 17 år gamla.

Det genetiska uttrycket för raket blev ganska svagt. Det beror på att många av träden hade rotkrökar, som i sin tur berodde på instabilitet hos plantorna.

Däremot gick det inte att se något samband mellan data från mätningen vid 17 års ålder och kvalitetsklassningen av den sågade varan. Detta är uppenbarligen en alltför komplex faktor för att kunna fångas i en tidig mätning i skogen.

En analys visade att fibervinkeln korrelerade väl med plankornas skevhet. Om detta gäller även om fibervinkeln mäts i låg ålder, skulle det kunna användas som ett urvalskriterium i förädlingen.

Från provsågningen i Garpenberg.

Foto: Henrik Hallingbäck

Totalt beviljat belopp: 298 000 kr

Kontakt: Karl-Anders Högberg, Skogforsk
karl-anders.hogberg@skogforsk.se

Samma resultat med friavblomning som med kontrollerade korsningar

Vi använder ofta friavblommat frö i våra avkommetester för skatta genetiska parametrar, säger Gunnar Jansson, Skogforsk. Vi antar då att alla plantor från ett moderträd är halvsyskon, d.v.s. att de kommer från ett stort antal obesläktade fäder och det inte är någon inavel. Om de *inte* skulle vara halvsyskon skulle det påverka både genetiska parametrar och avelsvärden.

För att testa om detta har någon praktisk betydelse, så har vi jämfört avelsvärden i försök där samma föräldrar ingår som både kontrollerade korsningar och som friavblomning.

Vi kunde inte se någon skillnad i heritabilitet mellan de olika korsningsdesignerna. De genetiska korrelationerna låg för tall på 1 och för gran på 0,7.

Varje försöksserie innehåller relativt få föräldrar, vilket gör att de genetiska parametrarna blir osäkra. Slutsatsen blir därför att det i dessa försök inte går att påvisa några skillnader mellan friavblomning och kontrollerade korsningar.

Totalt beviljat belopp: 666 000 kr

Kontakt: Gunnar Jansson, Skogforsk
gunnar.jansson@skogforsk.se

Mer vårved vid urval för hög tillväxt

På skogsmark i Norrland kan nordförflyttning av gran ge en ökad veddensitet vid 20-30 års ålder.

Det beror på att vårveden blir smälare och att andelen sommarved därmed ökar. Det visar en uppföljning av några yngre och äldre avkommeförsök med gran i norra Sverige. Försöken visar också att:

- Ett genetiskt urval för tillväxt från 20-30 års ålder är starkt korrelerad med den ackumulerade långsiktiga torrsubstansproduktionen.
- Ett genetiskt urval för ökad tillväxt i unga år korrelerar med ökad vårvedsbredd.
- Genom selektion för ökad sommarvedsandel är möjligheterna stora att öka veddensiteten.
- Ur genetisk synpunkt är det sannolikt olämpligt med en generell tillämpning av årsringskorrektionsför att kompensera för ojämna miljöförhållanden, eftersom genetisk information då korrigeras bort.
- För att inte veddensiteten ska förändras vid långsiktig förädling bör genetiska urval för ökad tillväxt vara neutrala med avseende på andelen sommarved.

Totalt beviljat belopp: 1 000 000 kr

Kontakt: Johan Westin, Skogforsk
johan.westin@skogforsk.se

Verksamhets- och revisionsberättelser

Medlemmar i Föreningen Skogsträdsförädling 2009

Årsbetalande medlemmar

Areca Information
Arjeplogs Allmänningsskogar
Arvidsjaur's Allmänningförvaltning
Bordsjö Skogar AB
Brevens Bruk
Dalby Plantskola AB
Ehrenberg, Carin
Gällivare Allmänningsskog
Gävle kommun
Haparanda kommun
Hjulebergs Egendom AB
Härnösands Stift Egendomsnämnd
Högberg, Karl-Anders
Jokkmokks Allmänningsskogar
Jukkasjärvi Sockens allmänning
Karlstads Stift
Katrineholms kommun
Korsnäs AB
Kristianstads kommun
Ljusdals kommun
Luleå Stifts Skogsförvaltning
Lunds Stift
Malmö Kommun
Moelven Skog AB
OD Krooks Donation Skogar
Orsa Besparingsskog
Pajala m.fl. socknars Allmänningsskog
Sannarp AB
Simmerödsstiftelsen
Skogssällskapet, Höör
Sätra Bruk AB
Söderhamns kommun
Trollhättans kommun
Tyllinge AB
Uppsala Stift, Prästlönetillgångar
Uppsala Akademiförvaltning Skogsförvaltningen
Vänersborgs kommun
Växjö Stift
Östads Säteri

Bli medlem i Föreningen Skogsträdsförädling

Alla intresserade är välkomna som medlemmar i Föreningen Skogsträdsförädling. Avgiften är 600 kr för ett ständigt medlemskap och 150 kr för årsbetalande medlem. Avgiften sätts in på Plusgiro 225037-1.

Ständiga medlemmar

Ackzell, Lennart
Allskog INC AB, Henry Ljung
Almqvist, Curt
Andersson, Bengt
Arctic Paper Häfrestrom AB
BCC AB
Bielke, Nils
Bjärka-Säby Egendom
Boije av Gennäs Malm, Maria
Boo Forssjö AB
Boxholms skogar
Bracke Forecare AB
Cascades Djupafors Fabriks AB
Daga Gryts allmänning
Daga Gåsinge Häradsallmänning
Dalby Granar AB
Egendomsförvaltningen i Göteborgs Stift
Egendomsnämnden i Visby Stift
Ehrenkrona, Erik
Ericsson, Tore
Eriksson, Gösta
Eriksson, Mats
Eriksson, Urban
Faxe, Jacob
Forestry Seven, Sven Sjunnesson
Friberg, Ragnar
Fries, Anders
Fryk, Jan
Gärds, Gabriella
Halmstads kommun
Hannerz, Mats
Hannrup, Björn
Hargs Bruk AB
Helgeboskolan
Holmen Skog AB
Jacobsson, Jonas
Jansson, Gunnar
Johansson, Stig
Jonsson, Sten
Karlsson, Bo
Kempe, Carl
Kiellander, Carl-Ludvig
Knauf Danogips Inlands Kartongfabrik
Kroon, Johan
Krönmark, Eric
Lestander, Torbjörn
Lindell, Martin
Lindgren, Dag
LRF Skogsägarna
Lundell, Sven
Lundén, Jan-Åke
Löfgreen, Pehr
Mannerheim, Augustin
Mellanskog ek. för.
Mellström, Olle
Molin, Håkan
Mölnalds Kommun
Mörner, Hakon
Naturbruksgymnasiet, Osby
Nilsson, Bo
Norra Skogsägarna Ek för
Prescher, Finnvid
Rasbo Häradsallmänning
Remröd, Jan
Rosvall, Ola
Samuelson, Karl-Rune
Sandberg, Thúy
Sandström, Jan
SCA Hygiene Products AB, Edets Bruk AB
SCA Skog AB
Skara Stift – Prästlönetillgångar
Skogsstyrelsen
Snefringe Häradsallmänning
Sonesson, Johan
Statens Fastighetsverk
Stener, Lars-Göran
Stift. Värmlands & Örebro läns skogsskola
Stiftelsen Skogssällskapet
Stora Enso Skog AB
Ståhl, Per H.
Sveaskog AB, Östersund
Sveaskog Förvaltnings AB
Sveriges Häradsallmäningsförbund
Sveriges Skogsindustrier
Södra
Trä- & Möbelindustriförbundet (TMF)
Wadstein, Pehr
Waldmann, Patrik
Werner, Martin
Vester-Rekarne Häradsallmänning
Westin, Johan
Åkers Härads Allmäningsstyrelse
Åström, Hans
Älvdalens Besparingskog
Örebro Pappersbruk

ÅRSREDOVISNING 2009 för

Föreningen Skogsträdsförädling

org.nr 802010-1070

Styrelsen och föreståndaren för Föreningen Skogsträdsförädling får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 1 januari – 31 december 2009.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Verksamhet

Föreningens ändamål är att stödja den vetenskapliga och praktiska skogsträdsförädlingen och beståndsförnyelsen i skogarna ävensom skogsbrukets verksamhet för ökad avkastning genom förbättring av skogsmarken. Verksamheten syftar till att befordra tillämpad forskning och försöksverksamhet inom nämnda områden samt omsättning av forskningens resultat i det praktiska skogsbruket.

Uppgifterna skall föreningen lösa väsentligen genom bidrag till stiftelse eller institution med verksamhetsinriktning som ovan beskrivits. Föreningen skall därjämte utgöra ett forum för överläggningar i frågor som tillhör dess verksamhet.

Antalet medlemmar i föreningen utgjorde 31/12 2009 133 st (136 st).

Föreståndare för Föreningen har varit jägmästare Sten Jonsson.

Föreningen har under detta år beviljat sammanlagt 12 986 000 kr (6 304 075 kr) i forskningsbidrag varav

5 500 000 kr (5 000 000 kr) till Skogforsk som förstärkning till genomförandet av projekten inom det mellan Formas och Skogforsk slutna ramavtalet.

7 476 000 kr (759 875 kr) till enskilda forskningsprojekt för främjandet av forskning inom skogsträdsförädlingens område.

10 000 kr (44 200 kr) har beviljats i resebidrag.

Projekt har ej genomförts, för vilka Föreningen tidigare år har beviljat bidrag för, uppgående till 32 000 kr. Dessa har i år tillgodoräknats Föreningen.

Årets resultat, 31 049 383 kr (-46 093 369 kr), förs i ny räkning.

Årets resultat är en följd av den goda börsutvecklingen under året och en fortsatt noggrann bevakning och hög aktivitet. Föreningen har som tidigare tillämpat individuell värdering. Summa realiserade vinster uppgår per 2009-12-31 till 8 575 255 kr (282 037 kr).

Beträffande Föreningens resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

RESULTATRÄKNINGAR

(tkr)

	2009-01-01 2009-12-31	2008-01-01 2008-12-31
Rörelsens intäkter		
Räntor och utdelningar	2 196	5 188
Medlemsavgifter	8	3
Gåvor	36	0
Summa rörelsens intäkter	2 240	5 191
Rörelsens kostnader		
Bidrag enligt ramavtal till Skogforsk	-5 500	-5 500
Övriga beviljade bidrag	-7 355	-679
Övriga externa kostnader (not 1)	-241	-197
Personalkostnader (not 2)	-326	-313
Summa rörelsens kostnader	-13 422	-6 689
RÖRELSERESULTAT	-11 182	-1 498
Resultat från försäljning av anläggningstillgångar		
Nettoresultat från försäljning värdepapper	15 089	-19 399
Värdereglering värdepapper (not 4)	27 142	-25 196
Räntekostnader och liknande resultatposter	0	0
ÅRETS RESULTAT	31 049	-46 093

BALANSRÄKNINGAR

(tkr)

2009-12-31

2008-12-31

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Finansiella anläggningstillgångar

Värdepapper (not 3) 204 830 170 162

Summa finansiella anläggningstillgångar 204 830 170 162

Summa anläggningstillgångar 204 830 170 162

Omsättningstillgångar

Kortfristiga fordringar

Övriga fordringar 1 204 2 254

Upplupna intäkter 25 20

Summa kortfristiga fordringar 1 229 2 274

Kassa och bank 1 530 3 757

Summa omsättningstillgångar 2 759 6 031

SUMMA TILLGÅNGAR 207 589 176 193

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

Bundet eget kapital

Grundfonden 8 000 8 000

Summa bundet eget kapital 8 000 8 000

Fritt eget kapital

Balanserad vinst 153 353 199 446

Årets resultat 31 049 -46 093

Summa fritt eget kapital 184 402 153 353

Summa eget kapital 192 402 161 353

Fonder

Herman Nilsson-Ehles resestipendiefond 117 113

Professor Nils Sylvéns fond 12 100

Summa fonder 129 213

Långfristiga skulder

Beviljade bidrag (not 5) 3 393 857

Summa långfristiga skulder 3 393 857

Kortfristiga skulder

Beviljade bidrag (not 5) 11 595 13 562

Övriga skulder 5 147

Upplupna kostnader 65 61

Summa kortfristiga skulder 11 665 13 770

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER 207 589 176 193

STÄLLDA SÄKERHETER

Pantsatt aktiedepå. Värde av förpliktelser 0 4 700

ANSVARSFÖRBINDELSER

Inga Inga

NOTER

Allmänna värderings- och redovisningsprinciper

- Föreningens tillämpade redovisningsprinciper är oförändrade jämfört med föregående år.
- Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.
- Värdepapper har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde.
- Övriga tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet.

Belopp i tkr, om inget annat anges.

Not 1	Upplysning om revisorns arvode	2009	2008
	Revisionsuppdrag	30	40
	Andra uppdrag	<u>37</u>	<u>52</u>
		67	92

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförande av sådana övriga arbetsuppgifter. Allt annat är andra uppdrag.

Not 2 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Medeltal anställda har varit	0,5	0,5
(varav kvinnor)	(0)	(0)

Löner, ersättningar och sociala kostnader har utgått med följande belopp:

löner och ersättningar	180	180
sociala kostnader	<u>58</u>	<u>60</u>
	238	240

Not 3 Värdepapper

Bokfört värde samt marknadsvärde avseende befintligt värdepappersinnehav per den 31/12, kan för de två senaste räkenskapsåren uppställas enligt följande:

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Bokfört värde	204 830	170 162
Marknadsvärde	213 405	170 444
Orealiserade vinster	8 575	282

Not 4 Värderreglering värdepapper

Värdepapper har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde. I de fall bokfört värde på aktierna understiger anskaffningsvärde eller verkligt värde pga tidigare års nedskrivningar, har en värderreglering gjorts upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde.

Not 5 Beviljade men ej utbetalda bidrag

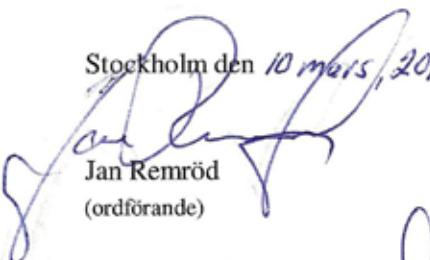

Skuldförda bidrag = beviljade men ej utbetalda bidrag fördelade på planerade utbetalningsår.

Planerat utbetalningsår	År 2009	År 2010	År 2011–2013
Ingående skuld 2009-01-01	13 562	662	195
Varav utbetalda 2009	-11 744		
Varav ej genomförda projekt	-32		
Resp uppskjuten utbetalning	-1 786	1 786	
Summa beviljade bidrag 2009	12 986		
*(Ram 5 500 + Övr 7 486 = 12 986)			
varav utbetalda 2009	-641		
varav skuldfört per planerade utbet år	12 345	9 147	3 198

Bokförd skuld 2009-12-31

Kortfr skuld: 11 595 Långfr skuld: 3 393

Stockholm den 10 mars, 2010

 Jan Remröd (ordförande)	 Sten Jonsson (föreståndare)	 Sanna Black - Samuelsson
 Pelle Gemmel	 Marie Larsson Stern	 Bengt Andersson
 Urban Eriksson	 Björn Skogh	

Vår revisionsberättelse har avgivits den 12 april 2010

 Gunnar Folkesson Auktoriserad revisor	 Anders Hammar
---	---

REVISIONSBERÄTTELSE

**Till föreningsstämman i Föreningen Skogsträdsförädling
Organisationsnummer 802010-1070**

Vi har granskat årsredovisningen och räkenskaperna samt styrelsens förvaltning i Föreningen Skogsträdsförädling för räkenskapsåret 1 januari – 31 december 2009.

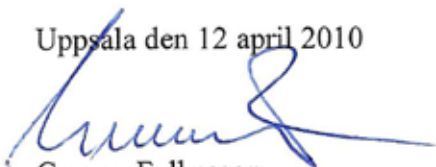
Det är styrelsen som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen. Vi har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot är ersättningsskyldig mot föreningen eller på annat sätt har handlat i strid med föreningens stadgar. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därför en rättvisande bild av stiftelsens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Styrelsens ledamöter har enligt vår bedömning inte handlat i strid med föreningens stadgar. Vi tillstyrker att föreningsstämman beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Uppsala den 12 april 2010

Gunnar Folkesson
Auktoriserad revisor

Anders Hammar

FOLKESSON
RÅD & REVISION ®

ÅRSREDOVISNING 2009 för

Stiftelsen Konsul Faxes Donation

org.nr 802008-1470

Styrelsen och ordföranden för Stiftelsen Konsul Faxes Donation får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 1 januari – 31 december 2009.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Verksamhet

Stiftelsens ändamål är att genom sin fond ge bidrag till

- i första hand utforskandet av inhemska, ätliga svampars livsbetingelser och utforskandet av metoder att odla dylika svampar, resp. öka deras förekomst i naturen och
- i andra hand till forskning kring de ädla lövträden och dess bevarande i önskvärd utsträckning i den svenska skogsfloran samt
- i tredje hand till utforskandet av olika svamparters mykorrhiza och dess betydelse för skogsträden och för anslag till övrig lövträdsforskning.

Förvaltare för stiftelsen har under året varit Föreningen Skogsträdsförädling med föreningens föreståndare som förvaltningsansvarig.

Föreståndare för Föreningen Skogsträdsförädling har varit jägmästare Sten Jonsson.

Stiftelsen har under år 2009 beslutat att utdela 185 200 kr (272 000 kr) i bidrag till avsedd forskning.

Årets resultat, 1 331 537 kr (-1 633 940 kr), förs i ny räkning.

Årets resultat är en följd av den goda börsutvecklingen under året och en fortsatt noggrann bevakning och hög aktivitet. Stiftelsen har som tidigare tillämpat individuell värdering. Summa orealiserade vinster uppgår per 2009-12-31 till 243 797 kr (5 138 kr)

Beträffande stiftelsens resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

RESULTATRÄKNINGAR

(tkr)

	2009-01-01 2009-12-31	2008-01-01 2008-12-31
Rörelsens intäkter		
Räntor och utdelningar	74	128
Summa rörelsens intäkter	74	128
Rörelsens kostnader		
Beviljade bidrag (not 3)	-185	-272
Övriga externa kostnader (not 1)	-25	-29
Summa rörelsens kostnader	-210	-301
RÖRELSERESULTAT	-136	-173
Resultat från försäljning av anläggningstillgångar		
Nettoresultat från försäljning värdepapper	875	-295
Värdereglering värdepapper	593	-1 166
ÅRETS RESULTAT	1 332	-1 634

BALANSRÄKNINGAR

(tkr)

2009-12-31

2008-12-31

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Finansiella anläggningstillgångar

Värdepapper (not 2) 6 175 5 232

Summa finansiella anläggningstillgångar 6 175 5 232

Summa anläggningstillgångar 6 175 5 232

Omsättningstillgångar

Kortfristiga fordringar

Upplupna ränteintäkter 2 57

Summa kortfristiga fordringar 2 57

Kassa och bank 283 82

Summa omsättningstillgångar 285 139

SUMMA TILLGÅNGAR 6 460 5 371

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

Bundet eget kapital (not 4)

Ursprunglig donation 25 25

Tillförda bundna medel 1 875 1 780

Summa bundet eget kapital 1 900 1 805

Fritt eget kapital

Balanserad vinst 3 016 4 650

Årets resultat 1 332 -1 634

Varav tillfört bundna medel -95 0

Summa fritt eget kapital 4 253 3 016

Summa eget kapital 6 153 4 821

Långfristiga skulder

Beviljade bidrag (not 3) 14 90

Summa långfristiga skulder 14 90

Kortfristiga skulder

Beviljade bidrag (not 3) 293 457

Övriga skulder 0 3

Summa kortfristiga skulder 293 460

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER 6 460 5 371

STÄLLDA SÄKERHETER

Pantsatt aktiedepå. Värde av förpliktelser 0 0

ANSVARSFÖRBINDELSER

Inga Inga

NOTER

Allmänna värderings- och redovisningsprinciper

- Årsredovisningen har upprättats enligt Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Redovisningsprinciperna är oförändrade från föregående år.
- Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.
- Värdepapper har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde.
- Övriga tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet.
- Stiftelsen har inte haft några anställda. Inga löner eller andra ersättningar har utbetalats.

Belopp i tkr, om inget annat anges.

Not 1	Upplysning om revisorns arvode		
		<u>2009</u>	<u>2008</u>
	Revisionsuppdrag	10	14
	Andra uppdrag	10	10
		20	24

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförande av sådana övriga arbetsuppgifter. Allt annat är andra uppdrag.

Not 2 Värdepapper

Bokfört värde samt marknadsvärde avseende befintligt värdepappersinnehav per den 31/12, kan för de två senaste räkenskapsåren uppställas enligt följande:

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Bokfört värde	6 175	5 232
Marknadsvärde 31/12	6 418	5 237
Orealiserade vinster	243	5

Not 3 Beviljade men ej utbetalda bidrag

Skuldförda anslag = beviljade men ej utbetalda bidrag per planerade utbetalningsår.

Planerat utbetalningsår	2009	2010	2011
Ingående skuld 2009-01-01	457	76	14
Varav utbetalda 2009	-425		
Resp uppskjuten utbetalning	-32	32	
Beviljade bidrag 2009	185	185	
Bokförd skuld 2009-12-31	0	293	14

Not 4 Bundna medel

I enlighet med gällande donationsbestämmelser ska stiftelsen, då vinst redovisas, tillföra en tiondel av fondens årliga avkastning till bundet eget kapital. Härutöver har även en tiondel av realiserade vinster vid omplacering av aktier tillförts bundet eget kapital då vinst har redovisats. T o m 1984 har samtliga vinster vid aktieförsäljningar i sin helhet tillförts bundna medel.

Stockholm den 10 mars, 2010

Jan Remröd
(ordförande)

Sten Jonsson
(föreståndare)

Sanna Black - Samuelsson

Pelle Gemmel

Marie Larsson Stern

Bengt Andersson

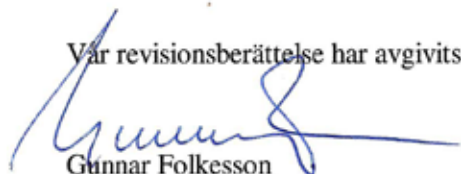

Urban Eriksson

Björn Skogh

Vår revisionsberättelse har avgivits den 12/4 2010

Gunnar Folkesson
Auktoriserad revisor

Anders Hammar

REVISIONSBERÄTTELSE

Till förvaltaren i Stiftelsen Konsul Faxes Donation
Organisationsnummer 802008-1470

Vi har granskat årsredovisningen och räkenskaperna samt förvaltarens förvaltning i Stiftelsen Konsul Faxes Donation för räkenskapsåret 1 januari – 31 december 2009.

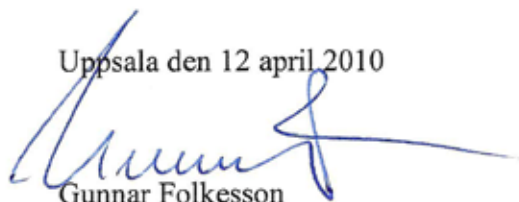
Det är förvaltaren som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisions sed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och förvaltarens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen. Vi har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i stiftelsen för att kunna bedöma om förvaltaren är ersättningsskyldig mot stiftelsen, om skäl för entledigande föreligger eller om förvaltaren på annat sätt har handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförrordnandet. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därför en rättvisande bild av stiftelsens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Förvaltaren har enligt vår bedömning inte handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförrordnandet.

Uppsala den 12 april 2010

Gunnar Folkesson
Auktoriserad revisor

Anders Hammar

FOLKESSON
RÅD & REVISION ®

FÖRENINGEN SKOGSTRÄDSFÖRÄDLING

Adress: Science Park, SE-751 83 UPPSALA

Tel: 018-18 85 00. Fax: 018-18 86 00.

www.skogstradsforadling.se

Direkt till Föreningens föreståndare:

Tel: 070 - 322 65 12

e-mail: sten.jonsson@skogstradsforadling.se